

Motion till riksdagen 2013/14:U28

**av Bodil Ceballos m.fl. (MP)
med anledning av prop. 2013/14:190**

Sveriges tillträde till FN:s vapenhandelsfördrag

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i motionen om att vapenhandelsfördragets humanitära syfte måste få större genomslag i tillståndsprövningar av svensk vapenexport.

Motivering

Vapenhandelsfördraget (Arms Trade Treaty, ATT) förpliktar anslutna stater att upprätthålla kontroll över den internationella handeln med krigsmateriel och ställer upp de första globala normerna för hur den kontrollen bör vara beskaffad. Blir det en bred anslutning till avtalet kommer kontroll att införas i en rad länder som hittills bara haft en begränsad, eller helt saknat, kontroll. Avtalets ambition är att den illegala internationella vapenhandeln ska bli lättare att beivra.

Regeringen presenterade den 25 mars den nya skrivelsen med innebörden att Sverige ska ansluta sig till ATT. Miljöpartiet de gröna stöder helhjärtat detta beslut. Ur ett grönt perspektiv är det glädjande att ATT:s humanitära fokus lyfts fram i skrivelsen och att det betonas att själva syftet med en internationellt reglerad vapenhandel är att bidra till fred, säkerhet och stabilitet. Fördraget har tydliga krav på respekt för mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt med syfte att förhindra mänskligt lidande. Vi ser positivt på att skrivelsen betonar att man vill stärka samarbete, öppenhet och ansvar inom vapenhandeln.

Miljöpartiet har i andra motioner beskrivit hur konflikterna efter det kalla krigets slut i stor utsträckning har involverat icke-statliga aktörer. Som regel har dessa inte tillgång till den reglerade handeln, vilket gett den oreglerade eller illegala handeln med konventionella vapen en växande och destruktiv roll. Genom illegala nätverk flyttas vapen från en konflikt till nästa, vilket vi

Fel! Okänt namn på dokumenttypen: EU-OLSS

blivit smärtsamt varse om efter Libyenkonflikten 2011 och konflikterna i Mali och Syrien.

Miljöpartiet delar regeringens syn på att de globala konsekvenserna av väpnade konflikter och väpnat våld inte bara mäts i mänskligt lidande. En hög våldsnivå slår sönder länders ekonomiska infrastruktur och minskar den förutsägbarhet och sociala stabilitet som är en förutsättning för ekonomisk och social utveckling. Internationella humanitära insatser och utvecklingsinsatser försvåras direkt eller indirekt av en ökad våldsnivå. Sammantaget innebär de ekonomiska konsekvenserna av konflikter och väpnat våld att framtida generationer berövas de ekonomiska och sociala förutsättningar som annars hade förelegat.

I skrivelsen redovisas viktig forskning från Genève-deklarationen som visar på att ca 740 000 människor dött årligen av direkta eller indirekta effekter av väpnade konflikter och väpnat våld. Av dessa var drygt 50 000 direkta offer för väpnad konflikt och ca 200 000 drabbades av indirekta effekter av konflikter, t.ex. svält och sjukdomar. Huvuddelen dödas av väpnat våld i icke konflikt-drabbade länder. Kostnaden för detta samhällsliga våld beräknas till storleksordningen 100 miljarder dollar per år. En del av den gröna analysen är att Sverige och EU behöver satsa betydligt mer på konfliktförebyggande insatser, t.ex. införandet av en europeisk civil fredskår.

Ett viktigt tydliggörande i skrivelsen är att den ansvariga myndigheten Inspektionen för strategiska produkter (ISP) måste göra bedömningar utifrån de mer specifika kriterier som ATT listar, t.ex. om vapenexport kan "underlätta" allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter eller internationell humanitär rätt (inte minst folkmord och brott mot mänskligheten) eller bidra till allvarligt könsrelaterat våld eller våld mot barn. Miljöpartiet ser positivt på att Sverige vill vara med och bidra till skärpt praxis och en ambitiös tolkning av fördraget på EU- och FN-nivå.

Regeringen anser att Sverige kan ansluta sig till ATT utan att några lagändringar behövs. Men liksom flera remissinstanser oroas vi av att själva regelverket för tillståndsprövning av vapenexport riskerar att bli ännu mer svåröverskådligt och att det därför kan bli ännu svårare att veta vilka bedömningskriterier som ska gälla. Möjligheten att utkräva politiskt ansvar riskerar nu att bli än mer svårt.

Miljöpartiet menar att det i och med ATT:s införande blir extra angeläget för den pågående Krigsmaterielexportutredningen (KEX) att föreslå ett reformerat, skärpt och mer transparent regelverk för krigsmaterielexporten.

Vidare vill vi att ATT:s humanitära syfte måste få större genomslag i tillståndsprövningar och att regeringen därför i sin årliga uppdragsbeskrivning till ISP tydliggör detta. Vi menar att det redan nu är i linje med Sveriges politik för global utveckling (PGU) som måste tillåtas styra inriktningen på svensk vapenexport.

Fel! Okänt namn på
documentationen. Fel! Okänt

Stockholm den 9 april 2014

Bodil Ceballos (MP)

Peter Rådberg (MP)

Annika Lillemets (MP)

Valter Mutt (MP)

Mehmet Kaplan (MP)